

דף נא.

עין משפט א.

אה"ע סימן כג פעיף ו

ו. ז. אסור לרכוב על בהמה בלא אוכף.

הגה: ח. אסור^ג לרחוץ עם אביו^ד או חמיו או אחיו במרחץ, וה"ה עם בעל אמו או בעל אחותו. ונהגו היתר שמכסין ערוותן וליכא למיחש להרהור.

עין משפט ב.

יו"ד סימן רמב פעיף טז

טז. כ. לא יתן התלמיד שלום לרבו ולא יחזיר לו שלום כדרך שאר העם^ה, אלא שוחה לפניו ואומר לו ביראה ובכבוד "שלום עליך רבי"^ו ואם רבו נתן לו שלום משיב לו "שלום עליך רבי ומורי".

הגה: וכן נוהגין, וי"א דאין לתלמיד לשאול בשלום רבו כלל^ז שנאמר "ראוני נעים ונחבאו".

טז. כא. לא יחלוץ התפילין שלו בפני רבו^ח, ולא יסב לפניו אלא יושב

ג. פ"ד דפסחים. ושם הוסיפו גם לא עם רבו אם לא שרבו צריך לו כ"כ בח"מ.

ד. הגירסא ברי"ף ורא"ש ורש"י חמיו במקום אחיו ולפ"ז אחיו מותר כ"כ בח"מ. ובעל אמו מותר אולם באגודה גרס גם בעל אמו אסור. ולפי הגירסא שגרסו אחיו יוצא דבחמיו מותר, ועיין ביו"ד סי' רמ"ב סט"ז ובהגה"ה שם דבמכנסיים מותר בכלם.

ה. מברייתא בברכות כ"ז ע"ב.

ו. מבב"ק ע"ג ע"ב שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי, וברמב"ם בהלכות עדות פ"ב הלכה ג' כתב דתוך כדי דיבור הוא כדי שאילת תלמיד לרב ולא אמר שיעורו וסמך על מש"כ בהלכות ת"ת דהיינו "שלום עליך רבי" וז"ל דבגמ' בב"ק לרמב"ם היתה לו גירסא אחרת. רע"א.

ז. מירושלמי וב"י בשם רבינו יונה. ועיין בברכי יוסף שהביא מהרב פנים מאירות שגם מירושלמי מוכח שחייב התלמיד לשאול בשלום רבו, וגם בירושלמי אמרו תוך כדי דיבור כדי שאילת תלמיד לרב ונשאר בצ"ע.

ח. ואם רבו החזיר פניו מותר או רבו קדם וחלץ תפיליו, כ"כ בראשון לציון ע"ש בטעמים של האיסור.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כיושב לפני המלך.

הגה: היה רבו יושב בסעודה עם אחרים נוטל רשות מרבו ^ט, ואח"כ מאחרים.

כב. לא יתפלל לפניו ולא לאחוריו ולא בצדו ^י וא"צ לומר שאסור ללכת בצדו אלא יתרחק לאחרי רבו, ולא יהיה מכוון כנגד אחוריו אלא יצדד עצמו לצד אחר כשהולך עמו או מתפלל עמו, וחויץ לד' אמותיו ^כ הכל מותר.

לא יכנס עמו לבית המרחץ אא"כ רבו צריך לו.

הגה: אם היה התלמיד במרחץ קודם ובא רבו א"צ לצאת ^ל.

וכל זה כשהולכים במרחץ בלי כיסוי אבל בכיסוי מותר.

וכן המנהג פשוט ליכנס עם רבו ואביו וחמיו ^מ ובעל אמו ובעל אחותו למרחץ, אע"פ שבש"ס אסרו כולם, והטעם שהולכים במכנסיים.

^ט. ה"ה אם היה אביו יושב בסעודה עם אחרים שנוטל רשות מאביו ואח"כ מאחרים, וכן הוא בנסחאות ברכת המזון. ש"ך ס"ק כ"ז. ולפ"ז גם לפני שאדם מדבר דברי תורה צריך ליטול רשות מרבו מובהק ואח"כ מאביו ואח"כ מאחרים, ויש שלא נזהרים בזה.

^י. מימרא דרב יהודה בברכות כ"ז ע"א. וכתב בשיבולי הלקט בשם רב האי גאון דמה שאמרו דאסור להתפלל כנגד רבו היינו ביחיד, אבל בצבור אין לו לחלוק כבוד לרבו ומותר להתפלל כנגדו. וכתב הש"ך בס"ק כ"ח דהטעם מלפניו דאסור דהוי כיוהרא והוא מרש"י, ורבינו יונה כתב הטעם מלאחוריו משום הפסקה דשמא רבו יצטרך לפסוע ג' פסיעות לאחוריו בעוד שהתלמיד מתפלל ומצדדיו אסור משום שנראה כמשהו עצמו לרבו. ט"ז ס"ק ז'.

^כ. מהר"ה יונה וכ"כ הטור. וכתב הב"י באו"ח סוף סי' צ' דמשמע שלא מהני ריחוק ד' אמות רק לענין להתפלל מאחורי רבו כנגדו, אבל להתפלל ואחוריו לרבו אפי' רחוק הרבה אסור אלא שמדברי הטור שם נראה דברחוק ד' אמות הכל מותר, וכ"כ הב"ח דהו"ל רשות בפני עצמו. ש"ך ס"ק ל'.

ומש"כ דלא יכנס עמו למרחץ אא"כ צריך הוא לו, מפסחים נ"א ע"א.

^ל. כן למד מהרי"ו מדין עכו"ם שבא לבית המרחץ ומצא ישראל דאין הישראל צריך לצאת מכבואר בסי' קנ"ג סעיף ג', והעיר הש"ך בס"ק ל"א דאין זה דומה שכאן התלמיד חייב בכבוד רבו משא"כ שם בבא עכו"ם בגבולו.

^מ. כך כתב הרמ"א באבהע"ז סוף סימן כ"ג.

מז. כג. לא ישב התלמיד לפני רבו עד שיאמר לו שב^ז, ולא יעמוד עד שיאמר לו עמוד או יטול רשות ממנו לעמוד.

וכשיפטר מלפניו לא יחזיר לו אחריו^ט, אלא נרתע לאחוריו ופניו כנגד פני רבו.

הגה: תלמיד שנפטר מרבו ונטל ממנו רשות ונשאר ללון בעיר צריך לחזור וליטול ממנו רשות, ודוקא שלא אמר לו מתחילה שרוצה לישאר ללון בעיר.

מז. כד. לא ישב במקומו^ע, ולא יכריע דבריו בפניו, ולא יסתור דבריו, וחיוב לעמוד מפניו משיראנו מרחוק מלא עיניו^פ ונשאר עומד עד שיתכסה ממנו שלא יראה קומתו^צ ואח"כ ישב.

אפי' רבו היה רוכב צריך לעמוד מפניו^ק דנחשב הוא כמהלך.

הגה: י"א דאין אדם חייב לעמוד לפני רבו רק שחרית וערבית. ודוקא בבית הרב, אבל בפני אחרים שאין יודעים שכבר עמד לפניו חייב לעמוד בכל פעם^ר.

ג. רמב"ם פ"ה מת"ת ממדרש רות שנאמר "ויאמר שבו פה, וישבו". מכאן שאין רשות לקטן לישב.

ס. מיומא נ"ג ע"א.

ע. נלמד מאביו בסי' ר"מ סעיף ב' וכבודו של רבו חמור יותר.

פ. מימרא דאביו בקידושין ל"ג ע"א.

צ. או עד שרבו ישב כדלקמן בסי' רמ"ד סעיף ט'. ש"ך ס"ק ל"ה.

ק. כתב הט"ז מזה למדנו שאותם הנוסעים בעגלה או ברכב ויושבים לפעמים בגילוי ראש וסוכרים דלאו כהולך הוא לא טוב עושים שזה כמהלך דמי.

ר. ובבית הרב פירושו שדרים בבית הרב באר הגולה. וכתב הש"ך בס"ק ל"ז דטעמם כיון שהשוה הכתוב מוראם למורא שמים חייב לעמוד אפי' מאה פעמים ביום דאם אדם יקבל פני שכינה מאה פעמים ביום וכי אינו חייב לעמוד, והוא מדברי הרא"ש.

עין משפט ג.

או"ח סימן תסח פעיף ד

ד. ההולך ממקום שעושין לפני חצות למקום שאין עושין^ש, לא יעשה במקום ישוב^ה מפני המחלוקת אבל עושה במדבר.

וההולך ממקום שאין עושין למקום שעושין לא יעשה, ונותנים עליו חומרי מקום שיצא משם וגם חומרי המקום שהלך לשם^א. אעפ"כ לא יתראה בפניהם ככטל משום האיסור דאל ישנה אדם מפני המחלוקת^ב.

ש. ודעתו לחזור למקומו, כך דעת המ"א ועוד, ואם דעתו להשתקע שם במקום שבא יעשה כמותם בין לקולא בין לחומרא, וכ"ה בשו"ע יו"ד סי' רי"ד.

⊕ מי שהלך לחו"ל ושלח על אשתו שתבא אחריו והסכימה ומכרה כל הדברים והחליטה לנסוע אליו אחרי פסח, בנתיים כל זמן שגופה בא"י תנהג כמו מנהג א"י, מ"מ ביום האחרון של חו"ל לא תאכל חמץ גם בעודה בא"י משום חומרת חמץ. כה"ח אות מ"ד.

⊕ בחור שבא מחו"ל לא"י הורו חכמים שיעשה כבני א"י, אבל אם בנתיים נשתדך עם בחורה מחו"ל וקיבל בקנין שיסע לחו"ל איתה ובנתיים עושה פסח בא"י ינהג כבני חו"ל. כה"ח אות מ"ה.

ת. וכל זה בדעתו לחזור למקומו, אבל באין דעתו אסור לעשות גם במדבר. מ"א ס"ק ח'. אולם הש"ך ביו"ד סוף סי' רי"ד והפר"ח כאן מפרשים דברי השו"ע כאן באין דעתו לחזור למקומו. ועיין במ"א ס"ק י"ב, ובכה"ח אות מ"ו.

ובמקום שמותר לעשות במדבר ה"ה דמותו לו לעשות במקום צנוע שאין בני אדם רואין אותו. מ"ב ס"ק י"ז. וכה"ח אות מ"ט.

א. היינו כשדעתו לחזור למקומו, אבל באין דעתו לחזור אפי' קולי המקום שהלך לשם עושה. מ"א ס"ק ט'.

ואם דעתו לחזור למקומו נותנים עליו חומרי שני המקומות משום המחלוקת. מ"א ס"ק י'.

ב. כתב החיד"א בספר ועד לחכמים ח"א סעיף ט' אות יו"ד דאם מורה הוראה מאשכנז הורה כמר"ן נגד הרמ"א צריך תשובה וכפרה, וכן להיפך אם הורה לספרדי כדעת הרמ"א נגד מר"ן צריך תשובה וכפרה, אם לא באותם מקומות שכבר נהגו להקל כדברי הרמ"א. כה"ח אות נ"ו.

ושם בכה"ח באות נ"ז אם ספרדי יכול לומר קים לי בממון נגד מר"ן בדבר שלא כתב בשו"ע אלא בתשובה ע"ש.

⊕ ובדבר של גיטין וקידושין ויבום המנהג לעשות לחומרא אפי' בדבר שפסק מר"ן להקל ע"ש, ועיין בכה"ח אות נ"ט, ואות ס'.

⊕ ומ"ש שלא ישנה מפני המחלוקת היינו בדבר שבמנהג אף שנהג בהם איסור מפני השלום יכול להקל. אבל אם הדבר הוא אסור מן הדין אפי' באיסור דרבנן ח"ו לעבור על

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ה"ה מי שדעתו לחזור למקומו נוהג כאנשי מקומו בין להקל בין להחמיר, ובלבד שלא יתראה בפני אנשי המקום שהוא שם מפני המחלוקת.

דף נא:

עין משפט ב.

או"ח סימן תסח פעיף ד

עיינ לעיל דף נא. עין משפט אות ג.

האיסור משום חשש איבה ומחלוקת ומוטב לסבול על עצמו קטטות ולא יעבור על דברי סופרים שהעובר עליהם חייב מיתה בידי שמים. כה"ח אות ס"ב. במקום שיש ב' בתי דינים אין בזה איסור דלא תתגודדו רק בבית דין אחד וחלק נוהג כך והאחרים נוהגים אחרת הוי לא תתגודדו, כמ"ש המ"א בסי' תצ"ג ס"ק ג'. ועיינ בכה"ח אות ס"ה.